

Budgetunderlag 2018-2020

Utgiftsområde 13 – Jämställdhet och
nyanlända invandrares etablering

1:5 Hemutrustningslån

Tilldelnings- och återbetalningsverksamhet
för hemutrustningslån

Innehåll

Hemställan	3
1. Budgetförslag	4
2. Beräkning och antagande för 2017–2020	4
3. Redovisning av inkomster	7

Hemställan

Centrala studiestödsnämnden (CSN) hemställer för budgetåret 2018 att medel anvisas för följande anslag:

13 1:5 Hemutrustningslån

166 863 000 kronor

I enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag överlämnar Centrala studiestödsnämnden budgetunderlag 2018-2020 för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, 1:5 Hemutrustningslån.

Sundsvall den 27 februari 2017

Christina Forsberg
Generaldirektör

1. Budgetförslag

Budgetförslag, tusen kronor, 2017–2020

Anslag	2017	2018	2019	2020
	Anvisat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
1:5 Hemustrustningslån	331 982	166 863	135 312	151 250

Centrala studiestödsnämnden (CSN) svarar för tilldelning och återbetalning av hemustrustningslån. Bestämmelser finns i förordningen (1990:1361) om lån till hemustrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar. Anslaget 1:5 Hemustrustningslån belastas med utgifter för lån i enlighet med förordningen. Amorteringar ska redovisas mot inkomsttitel 4526 Återbetalning av övriga lån och räntor ska redovisas mot inkomsttitel 2394 Övriga ränteinkomster.

Lånet är amorteringsfritt i två år, men det löper med ränta från första utbetalningsdagen. Räntan är avdragsgill i deklARATIONEN. Återbetalning av lån ska ske inom 1–15 år beroende på skuldens storlek. Den som har betalningssvårigheter kan ansöka om anstånd med betalningen för ett kalenderår i taget. I regelverket finns det relativt generösa bestämmelser om att efter ansökan få hela eller halva låneskulden efterskönt. Det finns ingen övre åldersgräns för att få lån.

2. Beräkning och antagande för 2017–2020

I proposition 2016/17:1 utgiftsområde 13 har anslaget beräknats till 202,9 miljoner kronor för 2018 och 166,1 miljoner kronor för 2019 och slutligen 147,1 miljoner kronor för 2020.¹

Anslagsbelastningen åren framöver beror till största delen på beräknat antal kommunmottagna flyktingar, genomsnittsbelopp och i vilken utsträckning de väljer att ta lån.

I tabellen nedan redovisas den beräknade anslagsförbrukningen med nuvarande regler samt utfallet för 2016.

Anslagsförbrukning, tusen kronor, 2016–2020

Anslag	2016	2017	2018	2019	2020
	Utfall	Prognos	Förslag	Beräkning	Beräkning
1:5 Hemustrustningslån (Ramanslag)	208 225	280 826	166 863	135 312	151 250
Anslagspost 1	208 225	280 826	166 863	135 312	151 250

I CSN:s antaganden om anslagsförbrukningen för perioden 2017–2020 beräknas volymerna för tilldelningen i syfte att fastställa antalet nya lån. Prognosen grundas på en beräkning av antalet kommunmottagna flyktingar som Migrationsverket lämnat till CSN.

¹ Avrundade siffror. Detta gäller i hela dokumentet.

Beräkningarna har justerats med anledning av den nya lagstiftningen som gäller från 1 mars 2017 som innebär att lånebeloppen för hushåll utan hemmavarande barn för omöblerad bostad sänks. Lånebeloppet för ensamstående sänks från 15 000 kr till 10 000 kr och för hushåll med två personer utan hemmavarande barn sänks lånebeloppet till 15 000 kr mot tidigare 20 000 kr. Beräkningarna bygger även på att de med tidsbegränsade uppehållstillstånd och som blir aktuella för kommunbosättning omfattas av rätten till hemutrustningslån.

Antagande om kommunmottagna flyktingar, antal, 2016–2020

	2016 Prognos ¹	2017 Beräkning	2018 Beräkning	2019 Beräkning	2020 Beräkning
Antal kommunmottagna flyktingar	73 900	83 900	51 300	41 600	46 500

¹ Beräknat BP 2016 enligt prop. 2016/17:1 utgiftsområde 13, tabell 3.15.

Antalet personer som beviljats uppehållstillstånd och som blir aktuella för bosättning i landets kommuner kommer att kulminera 2017 för att därefter minska. Detta är en följd av det stora antalet personer som sökte asyl hösten 2015 som nu får beslut. Många kommuner uppger att bostadsbristen gör det svårt att uppfylla åtaganden enligt bosättningslagen. Takten som nyanlända kan flytta ut från anläggningsboende är beroende på i vilken mån anvisningar sprids ut under året samt av hur många som själva hittar en bostad under väntetiden. Den 1 januari 2017 tog Migrationsverket över Arbetsförmedlingens bosättningsansvar och ansvarar nu för all anvisad bosättning till kommunerna. Att bosättningsprocessen numera hanteras inom en myndighet innebär möjlighet till en snabbare process. Sammantaget leder detta till en osäkerhet om i vilken utsträckning de mottagna flyktingarna väljer att ta lån.

Det ökade flyktingmottagandet innebär en ökning av antalet ärenden först och främst inom beviljningsområdet med fler ansökningar om lån men på sikt även inom återbetalningsområdet. Omfattande lagändringar är planerade att införas i närtid där det finns en osäkerhet i bedömningen av utvecklingen under de kommande åren. CSN bedömer att mer tid behöver avsättas, både för återbetalningsärenden och för beviljningen av nya lån, under åren framöver.

CSN har nyligen lämnat förslag till regeländringar, exempelvis att beslut enligt förordningen ska kunna överklagas för att därigenom öka rättsäkerheten, införa möjlighet att dela hemutrustningslån med solidariskt betalningsansvar i syfte att förbättra och förenkla återbetalningen samt ändrade registerbestämmelser som bättre stödjer hanteringen av lånet.

Regelverket har varit oförändrat under lång tid, vilket medfört att det i vissa delar behöver ses över. Arbetet med att se över förordningen har tidigare initierats av regeringen, varför CSN avstår från att lämna ytterligare förslag till regeländringar i detta budgetunderlag.

CSN arbetar med att ta fram ett nytt systemstöd för administration av hemutrustningslån som gör det möjligt att effektivisera och utveckla verksamheten. Arbetet fortgår och beräknas från 2018 leverera viss ny funktionalitet. Arbetet kan innebära att CSN återkommer med ytterligare förslag till regeländringar som bättre stödjer hanteringen av lånet.

Avgifter för verksamhetsområdet Hemutrustningslån redovisas, liksom CSN:s övriga avgifter mot inkomsttitel. Dessa avgifter beräknas uppgå till 10,7 miljoner kronor för 2017.

Avgiftsinkomster, tusen kronor, 2016–2020

	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräkning	2019 Beräkning	2020 Beräkning
Inbetalda avgifter	4 303	4 580	4 992	6 149	6 617
Uppläggningsavgifter	3 641	6 071	3 712	3 010	3 365
Totalt	7 944	10 651	8 704	9 159	9 982

För 2016 tilldelades CSN 302,1 miljoner kronor för lån till hemutrustning. Utfallet 2016 blev 208,2 miljoner kronor, vilket är 93,9 miljoner kronor lägre än vad som ursprungligen hade beräknats. Den främsta orsaken till det lägre utfallet beror på att antalet kommunmottagna flyktingar har blivit lägre än tidigare beräknat och att antalet som sökt om lån därför minskat i förhållande till tidigare prognoser. En förklaring är att det tar relativt lång tid innan den senaste tidens kraftiga ökning av antalet asylsökande får genomslag i ett ökat kommunmottagande.

Låntagarnas kapitalskuld, tusen kronor, 2016–2020

	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräkning	2019 Beräkning	2020 Beräkning
Ingående balans	1 092 168	1 148 035	1 258 521	1 247 732	1 195 613
Utlåning	208 225	280 826	166 863	135 312	151 250
Amorteringar	-133 396	-145 596	-151 557	-160 742	-168 071
Efterskänkning	-18 961	-24 745	-26 095	-26 689	-27 546
Utgående balans	1 148 035	1 258 521	1 247 732	1 195 613	1 151 248

Prognosen för perioden 2017–2020 som avser amorteringar och eftergifter har justerats med hänsyn till utfallet 2016. Det råder en viss osäkerhet i bedömningen av betalningsviljan och betalningsförmågan hos låntagarna. CSN gör bedömningen att antalet efterskänkningar följer tidigare utveckling med ungefär samma andel ansökningar varje år.

I tabellen nedan framgår den utveckling av räntan som CSN beräknat.

Upplåningsränta hos Riksgälden och ränta på hemutrustningslån, 2016–2020

År	Riksgälden	Hemutrustningslån	
2016	0,86	2,35	
2017	0,48	2,00	
2018	0,13	1,65	Beräknat
2019	0,28	1,80	Beräknat
2020	0,75	2,25	Beräknat

Sedan 2009 har CSN intensifierat kravverksamheten kring hemutrustningslån i syfte att skärpa rutinerna för all kravhantering. Målet är att driva in obetalda avgifter och skulder.

Sammantaget har arbetet medfört att låntagarna betalat in 23,1 miljoner kronor under 2016, vilket är en minskning med 1,9 miljoner kronor jämfört med 2015. Antalet ansökningar om betalningsföreläggande till Kronofogdemyndigheten beräknas vara fortsatt högt för planeringsperioden 2017–2020. Många låntagare har antingen saknad eller ofullständig adress i Sverige eller saknad adress utomlands. Antalet lån där CSN saknar adress till låntagaren var 4 200 under 2016. Det motsvarar 6 procent av de aktiva lånen. De osäkra fordringarna beräknas uppgå till 578,2 miljoner kronor för 2016. För låntagare som har haft anstånd med betalningarna i mer än tio år beräknas osäkerheten till 119,7 miljoner kronor.

3. Redovisning av inkomster

Prognosen för perioden 2017–2020 som avser det återbetalda beloppet för räntor och kapital och har justerats med hänsyn till utfallet 2016. Det återbetalda beloppet för kapitaliserad och löpande ränta följer liksom tidigare Riksgäldens ränteutveckling. Många låntagare har fått anstånd under flera år, vilket gör den upplupna räntan svårare att beräkna eftersom den baseras på ett flertal olika räntesatser.

Redovisning av inkomster, tusen kronor, 2016–2020

Inkomstkälla	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräkning	2019 Beräkning	2020 Beräkning
2394 (Övriga ränteinkomster)					
302 Hemustrustningslån	31 626	27 148	24 245	28 129	32 392
– <i>inbetalningar kapitaliserad ränta</i>	7 854	4 556	3 869	5 066	6 720
– <i>inbetalningar upplupen ränta</i>	11 870	11 291	10 779	11 323	10 264
– <i>inbetalningar löpande ränta</i>	11 902	11 301	9 597	11 739	15 408
4526 (Återbetalning av övriga lån)					
008 Hemustrustningslån	133 396	145 596	151 557	160 742	168 071
– <i>återbetalning av lån</i>	133 396	145 596	151 557	160 742	168 071